

FILANTROPIJA
OSLONAC ODRŽIVIH ZAJEDNICA

Pregled poreznih olakšica povezanih s doniranjem

Europska unija

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Ovaj projekt financira Europska unija,
a sufinancira Ured za udruge Vlade RH

Da ste u mogućnosti biste li pomogli osobi u potrebi bilo vašim stvarima, vremenom ili novcem? Želite li svojim djelovanjem kao pojedinac ili odgovornim poslovnim ponašanjem kao poduzetnik promicati i unaprjeđivati opće dobro? Jeste li društveno solidarni prema ranjivim skupinama u društvu?

Ako su vaši odgovori da tada posjedujete odlike filantropa. Znači da ste osoba koja voli ljude i brine se da im bude bolje. Dok se nekada pod filantropijom podrazumijevao religiozni zahtjev i vrlina, danas se podrazumijeva aktivan napor da se promovira ljudska dobrobit prema ljudima koji nisu u mogućnosti zadovoljiti svoje osnovne ljudske potrebe.

Filantropija se izražava kroz slobodu i nezavisna je od religijskih, političkih, ekonomskih ili bilo kojih drugih okvira, a podrazumijeva umijeće davanja pravog dara pravoj osobi ili u pravu svrhu u pravo vrijeme i na pravi način bilo da se radi o individualnoj ili korporativnoj filantropiji.

NAČINI ISKAZIVANJA ODGOVORNOSTI PREMA ZAJEDNICI

Različiti su mogući oblici i načini na koje poduzetnici i pojedinci mogu ostvariti filantropsko djelovanje, a neki od njih su:

- jednokratne novčane donacije radi pomoći nekoj ugroženoj društvenoj grupi;
- davanja bespovratne novčane pomoći radi pružanja podrške određenom događaju koji doprinosi povećanju kvaliteta života društvene zajednice;
- poklanjanje proizvoda uaturi ugroženim društvenim grupama ili institucijama koje tim grupama organizirano pomažu;
- pružanje besplatnih usluga društvenim grupama radi sprječavanja nastanka nekog socijalnog ili zdravstvenog problema u društvenoj zajednici;
- osiguranje stručnih znanja (npr. podjela besplatnih savjeta trudnicama ili nutricionističkih savjeta);
- omogućavanje korištenja prostora poduzeća ili distributivnih kanala, davanja na upotrebu opreme i sl.
- javni natječaji poduzeća na temelju kojih poduzeća sami odlučuju o prioritetima i kriterijima po kojima će dodjeljivati novac
- financiranje projekata koje vode druge filantropske organizacije
- doniranje dijela prihoda od samog proizvoda
- doniranje aktivne ili otpisane opreme tvrtke
- doniranje proizvoda
- doniranje usluga i vremena
- i naposljetku osnivanje vlastite zaklade kao jedan od najefektivnijih načina davanja sredstava.

Doprinos poduzeća ili pojedinca može izgledati malen i beznačajan za šire društvo, no neosporivo je koliko mijenja život onoga koga je dotaknuo.

ZAKONSKA REGULATIVA U HRVATSKOJ - DRŽAVA KAO FAKTOR POTICANJA RAZVOJA FILANTROPIJE

Država je važan faktor koji zakonskom regulativom potiče društveno odgovorno ponašanje poduzetnika kroz različite porezne olakšice, odnosno odricanjem prihoda od poreza kroz olakšice pomaže stvaranju dodane vrijednosti za društvo.

U daljnjem dijelu teksta objašnjen je utjecaj filantropskog djelovanja poduzetnika i pojedinaca u Republici Hrvatskoj u financijskom smislu, odnosno u kojem se obliku i kome se može dati donacija, kako isto evidentirati u poslovnim knjigama te kakav je porezni položaj donacija.

Darovanje je Zakonom o obveznim odnosima definirano kao **davanje dara u novcu, stvarima ili uslugama primatelju bez ikakve naknade i protučinidbe**. S poreznog motrišta darovanje i donacija imaju potpuno jednako značenje.

Prije donošenja pisane odluke o doniranju ili sklapanju ugovora o doniranju potrebno je obratiti pozornost na zakonsku regulativu koja se odnosi na porezno priznavanje troška dane donacije i na porezni utjecaj koji može imati primatelj donacije.

Porezni aspekt donacije se može promatrati sa gledišta tri osnovna materijalna porezna zakona: Zakon o porezu na dobit, Zakon o porezu na dohodak i Zakon o porezu na dodanu vrijednost te pripadajućim pravilnicima.

ZAKON O POREZU NA DOBIT

Zakon o porezu na dobit uređuje koje se donacije smatraju **porezno priznatim troškom**.

U skladu s navedenim porezno priznatim troškom darovanja smatraju se darovanja u naravi ili novcu, učinjena u tuzemstvu za: kulturne, znanstvene, odgojno-obrazovne, zdravstvene, humanitarne, sportske, vjerske, ekološke i druge općekorisne svrhe udrugama i drugim osobama koje navedene djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima uz uvjet da takva darovanja nisu veća od 2% od ukupno iskazanog prihoda prethodne godine.

Iznimno, svota darovanja koja je veća od 2% od ukupno iskazanog prihoda prethodne godine može biti porezno priznat trošak ukoliko je to donacija koja se daje prema odlukama nadležnih ministarstava o provedbi financiranja posebnih programa i akcija.

Iz prethodno navedenog vidljivo je da je porezni položaj donacije određen sa četiri (4) bitna faktora:

- (1) visinom donacije (do 2% prihoda iz prethodne godine porezno priznato),
- (2) namjenom (svrhom),
- (3) statusom primatelja (udruge i druge pravne osobe koje navedene djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima),
- (4) tuzemnim elementom.

Kad govorimo o statusu primatelja jasno je određeno da porezno priznati trošak donacije podrazumijeva donaciju udruzi i drugima pravnim osobama koje djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima.

Udruge su najbrojniji oblik neprofitnih organizacija koje su osnovane sukladno Zakonu o udrugama. Navedenim Zakonom definirano je da udruge predstavljaju svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba koje se, radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu ljudskih prava i sloboda, zaštitu okoliša i prirode i održivi razvoj, te za humanitarna, socijalna, kulturna, odgojno-obrazovna, znanstvena, sportska, zdravstvena, tehnička, informacijska, strukovna ili druga uvjerenja i ciljeve koji nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonom, a bez namjere stjecanja dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje toga oblika udruživanja.

Pod drugim pravnim osobama koje djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima podrazumijevamo neprofitne organizacije u koje spadaju zaklade, fundacije, ustanove, vjerske zajednice i sl.

Što znači porezno priznati trošak? To znači da novac, stvari i usluge koje su dane u vidu donacija/darovanja predstavljaju trošak poslovanja u 100% iznosu pod uvjetom da iznos donacije ne prelazi 2% od ukupno iskazanog prihoda od poslovanja prethodne godine.

Slika 1. Sinergija poduzetnika i zajednice

Npr. ukoliko su iskazani prihodi u računu dobiti i gubitka u prethodnoj godini iznosili 1.000.000,00 kuna u tekućoj godini možete donirati iznos od 20.000,00 kuna i taj iznos iskazati kao trošak razdoblja u tekućoj godini (u potpunosti porezno priznato).

Naravno, možete donirati i više od 2% od prihoda ostvarenih prethodne godine ali u tom slučaju porezni tretman danih donacija je drugačiji. Naime, možete se odlučiti na donaciju u iznosu od 30.000,00 kuna, što predstavlja 3% prihoda (referiramo se na gore navedeni primjer ostvarenih prihoda u prethodnoj godini u iznosu od 1.000.000,00 kuna). Iznos donacije iznad 2% vrijednosti prihoda (20.000,00 kuna), u ovom slučaju 10.000,00 kuna predstavlja porezno nepriznat trošak i prilikom predaje prijave poreza na dobit treba biti iskazan kao obračunska kategorija u rubrici koja uvećava poreznu osnovicu poreza na dobit.

Pri evidentiranju donacija u poslovnim knjigama potrebno je osigurati vjerodostojnu dokumentaciju, ali i pripaziti na poštivanje svih računovodstvenih i poreznih propisa. Poduzetnici koji se odluče na davanje donacija moraju se držati odredbi Zakona i Pravilnika o porezu na dobit. Da bi se donacija smatrala porezno priznatim troškom potrebno je ispuniti gore navedene uvjete.

U slučaju da jedan od uvjeta nije ispunjen, riječ je o porezno nepriznatom trošku donacije koji uvećava osnovicu poreza na dobit. U skladu s time, novoosnovana društva ne mogu tretirati donaciju kao porezno priznati trošak, budući da nemaju prihoda u prethodnoj godini.

Porezno priznati trošak donacije evidentira se u okviru razreda 4 - Darovanje za općekorisne namjene - porezno priznati trošak, dok je porezno nepriznati trošak donacije potrebno evidentirati u okviru razreda 4- Porezno nepriznata darovanja iznad 2% ukupnih prihoda i darovanja inozemnim udrugama, ustanovama i sl.

Zakonom o porezu na dobit definirano je da se porezno priznatim troškom donacije smatra i plaćanje troškova za zdravstvene potrebe fizičkih osoba koji nisu plaćeni osnovnim, dopunskim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, a pod uvjetom da je darovanje odnosno plaćanje troškova obavljeno na žiro račun primatelja dara ili zdravstvene ustanove na osnovi vjerodostojnih isprava (vjerodostojna isprava bi bila potvrda o primitku dobara, izvod sa žiro računa primatelja i slično).

Poduzetnici davatelji donacija fizičkim osobama moraju voditi brigu i o Zakonu o porezu na dohodak, odnosno Pravilniku o porezu na dohodak. Naime, Pravilnikom je određeno da je poduzetnik davatelj donacije obavezan voditi evidenciju o danim darovanjima koja mora osobito sadržavati sljedeće podatke: (1) nadnevak isplate ili davanja, (2) ime i prezime primatelja darovanja, (3) OIB primatelja darovanja, (4) način isplate (žiro račun ili dobra) i (5) svota koja se daruje.

Svaka druga donacija fizičkoj osobi koja nije učinjena za zdravstvene potrebe, već na primjer darovanje/donacija zbog lošeg imovinskog stanja, darovanje/donacija za pomoć oko sahrane i slično predstavljali bi dohodak primatelja donacije na koji bi darovatelj bio dužan uplatiti poreze i doprinose.

ZAKON O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST

Darovanje/donacija se može dati u stvarima, pravima, uslugama i novcu. Ako darovatelj (poduzetnik u sustavu poreza na dodanu vrijednost) donira robu/dobra, prava i usluge onda je sa stanovišta Zakona o porezu na dodanu vrijednost na vrijednost donacije dužan obračunati i platiti PDV.

Kada je riječ o darovanju u robi, poduzetnik je obavezan udruzi izdati račun i na njemu iskazati poreznu osnovicu i svotu PDV-a obračunatu na tržišnu vrijednost robe, sa napomenom da račun služi za obračun PDV-a i da primatelj dara po njemu nema obvezu plaćanja. Obračunati PDV pribraja se ukupnoj vrijednosti dara, što ukupno ne bi smjelo premašiti 2% ukupnog prihoda prethodne godine kako bi bila riječ o porezno priznatom trošku.

Kod darivanja usluge, vrijednost donacije čine troškovi pružanja usluge.

Npr. poduzetnik je sportskom klubu dao na uporabu svoj prostor, bez naknade i bez obveze plaćanja režijskih troškova. Vrijednost donacije u ovom slučaju utvrđuje se na temelju re-

žijskih troškova i amortizacije prostora za vrijeme korištenja te je na tu vrijednost potrebno obračunati PDV.

Za darovanja u novcu nije potrebno obračunati porez na dodanu vrijednost niti izdavati račun.

DONACIJA HRANE

Najnovija promjena u zakonskoj regulativi koja se tiče donacija dogodila se krajem 2015. godine, a odnosi se na donacije hrane. Iako Direktiva vijeća 2006/112 EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost ne propisuje oslobođenje od plaćanja poreza na dodanu vrijednost u slučaju doniranja odnosno darovanja hrane bez naknade, u poreznom sustavu Republike Hrvatske predviđena je ta mogućnost.

Prema zakonskoj regulativi donirana hrana je porezno priznati manjak. Porezno priznatim manjkom smatra isporuka hrane bez naknade (doniranje) koje poduzetnik obavlja u svrhu sprječavanja njenog uništenja, zaštite okoliša i pomoći krajnjim primateljima sukladno posebnom propisu o doniranju hrane i hrane za životinje, isključivo neprofitnim pravnim osobama koje humanitarnu djelatnost obavljaju u skladu s posebnim propisima i registrirane su kao posrednici koji sudjeluju u lancu doniranja hrane, do 2% prihoda odnosno primitaka prethodne godine.

Kad se u regulativi navodi posebni propis o doniranju hrane treba znati da je temeljni propis koji uređuje doniranje hrane u Republici Hrvatskoj Zakon o poljoprivredi, a isto je podrobno opisano Pravilnikom o uvjetima, kriterijima i načinima doniranja hrane i hrane za životinje. Pri doniranju hrane i hrane za životinje donatori i posrednici obvezni su pridržavati se uvjeta propisanih Uredbom (EZ) broj 178/2002 te općih zahtjeva vezanih uz higijenu koji su utvrđeni Uredbom (EZ) broj 852/2004 i 183/2005. Donirati se može samo hrana koja je sigurna prema Uredbi EZ broj 178/2002 i Zakonu o hrani, odnosno:

- hrana koja je pred istekom roka valjanosti,
- hrana koja zbog nedostatka u pakiranju, označavanju, masi nije prikladna za prodaju
- hrana u slučaju elementarnih nepogoda ili prirodnih katastrofa.

Prilikom doniranja hrane osobito treba povesti računa o tome da li je neprofitna organizacija registrirana kao posrednik koji sudjeluje u lancu doniranja hrane, jer u slučaju da to nije donirana hrana oporeziva je PDV-om. Posrednici (fizičke i pravne osobe) moraju biti upisani u Registar posrednika koji vodi Ministarstvo poljoprivrede.

Poduzetnik koja donira hranu na koju nije obračunat PDV treba do 20-tog u mjesecu za prethodni mjesec Poreznoj upravi dostaviti Izvješće o obavljenim donacijama (obrazac DONH).

ZAKON O POREZU NA DOHODAK

Porezna olakšica pri davanju donacija propisana je ne samo za pravne i fizičke osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost, već i za sve fizičke osobe, odnosno građane nezavisno iz kojeg izvora ostvaruju dohodak.

Tako npr. osoba koja ostvaruje dohodak samo temeljem radnog odnosa, a tijekom godine daruje za kulturne, odgojno-obrazovne svrhe, znanstvene, zdravstvene, humanitarne, sportske i vjerske svrhe do 2% prošlogodišnjih primitaka za koje je u prethodnoj godini podnesena godišnja porezna prijava i utvrđen godišnji porez na dohodak.

Da bi se ostvarilo pravo na poreznu olakšicu potrebno je nadležnoj ispostavi Porezne uprave podnijeti obrazac ZPP-DOH do 28.02. tekuće godine za prethodnu godinu i pod točkom 3.IV. obrasca -Dana darovanja iskazati vrijednost danih darovanja, te priložiti popratnu dokumentaciju koja predstavlja vjerodostojne isprave. Navedeni obrazac se može skinuti sa web stranice Porezne uprave www.porezna-uprava.hr klikom na link Obrasci/Prijava poreza na dohodak.

DOKUMENTACIJA O DONACIJI

Budući da se donacija može dati u svim oblicima imovine, potrebno je osigurati vjerodostojne isprave za korištenje poreznih olakšica.

Općim poreznim zakonom definirano je da je vjerodostojna ona isprava koja potpuno i istinito odražava nastali poslovni događaj. Dakle, radi što transparentnijeg pristupa u slučaju danih/primljenih donacija potrebno je osigurati dokumentaciju iz koje je nedvojbeno moguće utvrditi da se radi o donaciji te da su ispunjeni svi uvjeti za korištenje porezne olakšice.

U slučaju poduzetnika bez obzira na vrstu imovine koja se daruje, uputno je da ovlašteno tijelo društva darovatelja donese odluku o donaciji na kojoj je potrebno naznačiti naziv neprofitne organizacije, iznos i namjenu darovanja. Ugovor o darovanju može sukladno Zakonu o obveznim odnosima biti zaključen u usmenom i pisanom obliku, osim ugovora o darovanju nekretnine koji mora biti zaključen u pisanom obliku.

Za darovanja dana u novcu bitna isprava je i izvadak sa transakcijskog računa na kojem je vidljiva isplata.

Prilikom donacije proizvoda, robe ili usluga osim odluke o darovanju, treba postojati i ovjerenjena pisana potvrda o obavljenoj primopredaji koja sadrži podatke o vrsti, količini i cijeni darovanih predmeta (otpremnicu, zapisnik i sl.)

U slučaju donacija fizičkim osobama u zdravstvene svrhe potrebno je imati potvrde o primitku dobara, isprave o izvršenoj doznaci na žiro-račun primatelja, račune za izvršene zdravstvene usluge i sl.

U slučaju građana vjerodostojnim ispravama smatraju se preslike naloga o doznaci u novcu i ugovora odnosno potvrda o danim darovanjima.

POREZNA OSLOBOĐENJA U EUROPSKIM ZEMLJAMA

Filantropsko djelovanje građana i poduzetnika potiče većina europskih zemalja kroz različite zakonske propise koji su podložni promjenama u pozitivnom smislu. Sve više raste svijest zemalja o poticanju filantropije kako u svojim zemljama tako i u prekograničnoj filantropiji što je dodatno ojačano stvaranjem Europske unije i sve su veći napori u usklađivanju jedinstvenih zakonskih regulativa na prostoru Europske unije. To dokazuju i presude Europskog suda pravde zbog kojeg je uspostavljeno načelo nediskriminacije odnosno svaka zemlja treba priznati poreznu olakšicu strane neprofitne organizacije ukoliko ista ispunjava sve uvjete poreznih olakšica iz svog nacionalnog zakonodavstva.

Skoro sve države članice odobravaju porezne poticaje za donacije neprofitnim organizacijama, pod uvjetom da su ispunjeni određeni zahtjevi koji su propisani nacionalnim poreznim zakonom pojedine zemlje. U tehničkom smislu, najuobičajeniji među takvim poticajima je odbitak poreza.

Mnoge države članice primjenjuju ograničenje ili gornju vrijednost do koje se donacije mogu odbiti. Neke države članice detaljnije razlikuju u svojim odredbama vrste donatora (fizička osoba/pravna osoba) i/ili vrste donacije (donacije u novcu/naturi) kao i vrstama odnosno oblicima primatelja donacije.

PREGLED POREZNIH OSLOBOĐENJA U ZEMLJAMA EUROSKE UNIJE

DRŽAVA	GRAĐANI	PODUZETNICI
POREZNA OSLOBOĐENJA		
HRVATSKA	Do 2% prošlogodišnjeg dohotka	Porezno priznati trošak do 2% prošlogodišnjih prihoda
AUSTRIJA	Do 10% oporezivog prihoda	Odbici u visini do 10% oporezivog prihoda
BELGIJA	za novčane donacije više od 40 do 10% oporezivog prihoda, uz apsolutni maksimum od 376.350 €	Samo novčane donacije (iznad 40), uz iznimku umjetničkih djela koja se doniraju muzejima: do 5% prihoda ili 500.000 €
BUGARSKA	do 5, 15 ili 50% prihoda ovisno o primatelju.	do 65% ukupnog prihoda
CIPAR	Cijeli iznos donacija	cjelokupnog iznosa donacije - pod određenim uvjetima.
ČEŠKA	do 10% oporezivog prihoda, uz uvjet da je 2% oporezive osnovice donirano, ali ne manje od 1.000 kruna (oko 35 €).	do 10% od porezne osnovice uz uvjet da je najmanje 2% porezne osnovice donirano
DANSKA	donacije u iznosu višem od 500 kruna (oko 70 €) i do 14.500 kruna (oko 1.950 €)	Darovi ovlaštenim udrugama viši od 500 kruna (oko 70 €) do 14.500 kruna (oko 1.950 €)
ESTONIJA	do 5% ukupnog prihoda	do 10% dobiti zadnje fiskalne godine
FINSKA	Nema poreznih poticaja	Na novčane donacije, uz minimalni iznos od 850 €. Maksimalni iznos donacije javno financiranom sveučilištu je 250.000 €, a zakladi koja djeluje za opće dobro je 50.000 €
FRANCUSKA	do 20% oporezivog prihoda ili smanjenje poreza na bogatstvo od 75% vrijednosti dara, uz ograničenje (50.000 €).	do 60% donacije ovlaštenim udrugama u visini do 0,5% njihovog ukupnog godišnjeg prihoda
GRČKA	20% vrijednosti dara do 10% ukupnog prihoda donatora	do maksimalno 10% oporezivog prihoda
IRSKA	Minimalna donacija 250 € i maksimalna od 1 milijun € godišnje	Odbitak za sve donacije preko 250 €
ITALIJA	do 10% od prihoda, uz maksimum od 70.000€, za donacije ONLUS-u (Organizzazione Non Lucrativa di Utilità Sociale)	Samo novčane donacije do 2% prihoda za donacije ONLUS-u. Nema ograničenja za donacije sveučilištima ili sveučilišnim fondovima.

DRŽAVA	GRAĐANI	PODUZETNICI
POREZNA OSLOBOĐENJA		
LATVIJA	do 20% od ukupnog oporezivog prihoda donatora.	85% od doniranog iznosa, u visini do 20% od ukupnog plativog poreza
LITVA	Nema poreznih poticaja, ali se može doznati 2% svog poreza na dohodak ovlaštenoj udruzi.	Odbitak novčanih, nenovčanih donacija i usluga. Iznimka su gotovinska plaćanja iznad 250 milijuna € jednom primatelju.
LUKSEMBURG	Do 20% oporezivog prihoda ili 1.000.000 € za donacije veće od 120 €	Do 20% oporezivog prihoda ili 1.000.000 € za donacije veće od 120 €
MAĐARSKA	Nema poreznih poticaja	Do 20% donacije, do 50% određenim fondovima.
MALTA	Odbitak za novčane donacije određenim udrugama uz gornje granice od 50.000, 60.000 ili 100.000.	Samo za donacije određenim posebnim organizacijama
NIZOZEMSKA	u visini do 10% od bruto prihoda. Nisu dopušteni odbici za donacije ispod 60 €	Do 50% dobiti uz maksimum od 100.000 €. Donacije kulturnim institucijama od 150% uz maksimalni odbitak 5.000 €.
NJEMAČKA	do 20% od godišnjeg oporezivog prihoda.	Do 20% godišnjeg oporezivog prihoda
POLJSKA	U visini do 6% od oporezive osnovice	Do 10% od porezne osnovice
PORTUGAL	U visini od 15% do 25% doniranog iznosa	Donacije se obračunavaju kao trošak u rasponu od 120%-150% od vrijednosti donacije
RUMUNJSKA	do 5% od ukupnog prihoda.	Do 20% od poreza na dohodak, ali ne više od 0,3% od ukupnog prihoda
SLOVAČKA	Nema poreznih poticaja	Nema poreznih poticaja
SLOVENIJA	Donatori mogu usmjeriti do 0,5% svog poreza na dohodak	U visini do 0,3% od oporezivog prihoda, ali ne više od porezne osnovice
ŠPANJOLSKA	Porezni kredit od 25% donacije do 10% ukupnog oporezivog prihoda.	Do 35% plativog poreza, do granice od 10% od oporezive osnovice
ŠVEDSKA	25% donacije od 25-170 € i darovi do 225 €.	U pravilu nema poreznih poticaja
UJEDINJENO KRALJEVSTVO	100% novčane donacije putem programa Gift Aid ili programa davanja na radnom mjestu	Do 100% oporezivog prihoda

POREZNA OSLOBOĐENJA

Prema podacima o doniranju u europskim zemljama zanimljivo je kako je izražavanje filantropskog ponašanja bilo pojedinaca bilo korporacija u vidu doniranja novca ili slobodnog vremena potpuno različito bez obzira na porezna oslobođenja koja država nudi.

U Nizozemskoj je najveći broj donatora i to 85% populacije koja donira novac ili vrijeme, a niti tvrtke ne zaostaju pa je tako u Nizozemskoj 71% tvrtki koje doniraju. 38% populacije u Nizozemskoj u prosjeku volontira 21 sat mjesečno. Prema poreznim oslobođenjima građanin u Nizozemskoj mora donirati najmanje 60 eura da bi ostvario poreznu olakšicu dok se poduzetniku priznaje porezna olakšica do 50% dobiti.

Po broju donatora iza Nizozemske slijede Poljska, Švedska, Ujedinjeno Kraljevstvo i Francuska. U zemljama koje po broju donatora slijede Nizozemsku različita su porezna oslobođenja, a ističu se Švedska koja je porezna oslobođenja uvela tek 2012.g. i Ujedinjeno Kraljevstvo koje u potpunosti dopušta porezno oslobođenje donacija.

Švedska je u mnogočemu specifična po pitanju filantropskog djelovanja. Naime u Švedskoj je 64% populacije koja donira dok je porez na dohodak od 57% i najveći.

Zašto onda populacija u Ujedinjenom Kraljevstvu s obzirom na porezna oslobođenja nije najveća u odnosu na druge europske zemlje već se nalazi iza Nizozemske, Poljske i Švedske? Broj pojedinačnih donatora u Ujedinjenom Kraljevstvu je u odnosu na porezna oslobođenja ustvari prosječan. Međutim porezna oslobođenja u tim zemljama imaju veći utjecaj na visinu donacija. Tako bez obzira na prosječan broj pojedinačnih donatora visina donacije odnosno prosječan iznos donacija je najveći u Europi.

Po iznosima koji se doniraju u europskim zemljama Ujedinjeno Kraljevstvo zauzima prvo mjesto, a prosječna visina godišnje donacije koju Britanci doniraju je 402 eura, dok Francuzi doniraju prosječno 400 eura godišnje. Švedani primjerice doniraju u prosjeku 151 euro godišnje.

WORLD GIVING INDEKS

Kao i svake godine, britanska organizacija Charity Aid Foundation (CAF) objavljuje rezultate Indeksa davanja. CAF World Giving Index poznat je diljem svijeta kao vodeći instrument za mjerenje darežljivosti/širokogrudnosti naroda širom svijeta. Cilj mu je pružiti uvid u opseg i prirodu promjena ljudske velikodušnosti u svijetu. Mjere se, naime, tri područja: davanje novca, davanje vremena/volontiranje i spremnost pomoći neznancu bez obzira na moguće poticaje od strane države u vidu poreznih oslobođenja.

U odnosu na mjerenja iz prošlih godina kada smo uglavnom dijelili pretposljednje mjesto, u 2015. godini od 145 zemalja obuhvaćenih istraživanjem Hrvatska se nalazi na 62. mjestu. Pozitivni pomak za 68 mjesta možemo nazvati najvećim napretkom koji je jedna država napravila. Za to možemo prvenstveno zahvaliti znatnom povećanju u doniranju novca. Nažalost povećanje doniranja novca u Hrvatskoj za posljedicu ima i povećana potreba za pomoć sugrađanima zbog velikih poplava i migrantske krize.

Prema Indeksu davanja za 2015.g. od europskih zemalja među prvih 20 zemalja sa najvećim Indeksom davanju su:

Na 6. mjestu je Ujedinjeno Kraljevstvo

Na 7. mjestu je Nizozemska

Na 9. mjestu je Irska

Na 12. mjestu je Malta

Na 15. mjestu je Norveška

Na 20. mjestu je Njemačka

Na 62. mjestu je Hrvatska

Zbog šarolikosti i kreativnosti filantropskog djelovanja teško je odrediti tko su najveći donatori i koja zemlja najviše doprinosi poticanju filantropije i na koji način.

Porezna oslobođenja svakako bi trebala biti važan faktor u razvijanju filantropije, međutim ne bi trebala nikako biti razlog filantropskog djelovanja. Navedeni primjeri pokazuju kako u pojedinim zemljama ima veći broj donatora čije su ukupne donacije manje od zemalja u kojima je manji broj donatora. Isto tako u pojedinim zemljama su iznosi donacija manji međutim volonterizam je izuzetno razvijen.

Nije bitno na koji način se filantropsko djelovanje ostvaruje, već je nužno da postoji. U do sada svim navedenim zemljama postoji svijest o pomaganju drugima pa se tako i više od pola populacije navedenih zemljama smatra davateljima donacija.

Treba spomenuti kako se građani u Hrvatskoj odazivaju raznim humanitarnim akcijama te su svojim donacijama pomagali razne akcije poput Zaklade Ane Rukavine koja prikuplja sredstva za razvoj Hrvatskog registra donora koštane srži i Banke krvi iz pupkovine, akcije Za mrvu ljubavi, Petrova trudionica, Darujmo život, I ja mogu razminirati metar kvadratni, Dajmo da čuju.

Da filantropija ima svjetlu budućnost u Hrvatskoj ukazuje i činjenica da sve više djece želi pomoći drugoj djeci na način da dio svojih igračkaka poklanjaju, doniraju kosu za izradu perika za djecu oboljelih od malignih bolesti, a nije rijedak slučaj da pomažu i djeci iz svoje škole čiji si roditelji primjerice ne mogu priuštiti odlazak na naturalno putovanje. Iako se možda i radi o davanjima malih razmjera posebno veseli što se radi o kolektivnim filantropskim akcijama.

Doprinosi poduzeća ili pojedinca može izgledati malen i beznačajan za šire društvo, no neosporivo je koliko mijenja život onoga koga je dotaknuo.

„Kako je divno to da nitko ne mora čekati ni trenutak da bi počeo svijet činiti boljim i nitko nikada nije postao siromašan dajući drugima.“ – Anna Frank

IMPRESSUM

Izdavač:

Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva

Riva 8, 52100 Pula

www.civilnodrustvo-istra.hr

Za izdavača:

Helga Možé Glavan

Autori tekstova:

Mihael Trkulja

Daniela Grdunac

Grafička priprema i tisak:

MPS-Pula

Naklada:

100

Ova publikacija izrađena je uz pomoć Europske unije u sklopu projekta "Filantropija-oslonac održivih zajednica". Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva i ni na koji se način ne može smatrati da odražava gledišta Europske unije niti Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Europska unija

VLADA REPUBLIKE HRVATSKO
Ured za udruge

Ovaj projekt financira Europska unija,
a sufinancira Ured za udruge Vlade RH